

GEIR THINGNÆS:

Den spesielle diakoni

Geir Thingnæs følger i dette nummer opp sine to tidligere kronikker om diakonibegrepet og tar i denne siste artikkel for seg den spesielle diakoni.

Hva mener vi med den spesielle diakoni? Spørsmålet er aktuelt og vanskelig. For det første er det aktuelt fordi det er blitt et krav om avklaring. For det andre er det vanskelig fordi det teologiske grunnlag er lite gjennomtenkt. Hensikten med denne artikkel er ikke å gi et klart svar på spørsmålet om den spesielle diakoni. Til det er spørsmålet for vanskelig til å løses ved hjelp av en liten artikkel. Men jeg håper jeg kan make å klargjøre noen av problemene.

Før vi ser nærmere på den spesielle diakoni er det nødvendig å ta stilling til følgende spørsmål: Bygger den spesielle diakoni på en total eller en alminnelig forståelse? (Se Diakonos nr. 10 1973 om Diakonbegrepet.) Spørsmålet er viktig fordi svaret vil avgjøre hvilke arbeidsoppgaver den spesielle diakoni skal ta på seg. Tradisjonelt er diakoni forstått som en tjeneste for mennesker som er eller vil havne i en nødssituasjon. Av praktiske og historiske årsaker tror jeg det er viktig å holde fast på denne tradisjon. Skulle den spesielle diakoni bygge på en total forståelse ville begrepet bli ytterligere uklart, og umulig å spesifisere i forhold til konkrete arbeidsoppgaver. Jeg vil derfor fastholde at den spesielle diakoni bygger på den alminnelige forståelse.

Utdannelsediakoni.

Den tradisjonelle tanke er at man er diakon eller diakoniarbeider i kraft av sin utdanning. Er man utdannet på Diakonhjemmet så er man diakon. Den som er utdannet diakon eller diakoniarbeider utfører den spesielle diakoni. Men denne definisjon støter på mange problemer. Jeg vil her antyde noen.

Mange kristne sykepleiere og sosionomer har en bedre teologisk utdanning enn diakonen. Hva hindrer disse til å innvies til diakoner? Svaret er at de ikke har gått på en diakoninstitusjon. De har kvalifikasjoner til å bli diakon, men nektes innvielse. En bedriftsdiakon er innvidd, mens en sosionom med kristendom som grunnfag som jobber i en menighet ikke kan bli innvidd. Hvem av de to utfører den spesielle diakoni? Etter utdannelsediakonien er det bare diakonen som utfører den spesielle diakoni. Men det er ingen praktisk forskjell mellom diakon og sosionomen.

Skulle de begge jobbe i en menighet ville de utføre det samme arbeid, og med samme kompetanse, og med det samme kall. Det eneste som ville skille dem var navnet og innvielsen. En diakon kommer da i en konflikt hvor han utgir seg for å være noe mer uten å kunne forklare hvorfor.

Det største problem er kanskje spørsmålet om de menneskelige kvalifikasjoner. I 1. Timoteus 3 finner vi visse retningslinjer som vi må ta alvorlig. Slik situasjonen er i dag er det ingen kontroll med de diakoner som er utdannet. Det Norske Diakonforbund er åpen for alle som er utdannet ved Det norske Diakonhjem. Verken skolen eller forbundet vil ivareta dette problem. Når tittelen diakon er knyttet til utdannelsen er man diakon for resten av livet uansett livsførsel eller tro.

Noe av problemet kunne muligens løses ved at Det Norske Diakonforbund eller Det norske Diakonhjem foretok innvielsen og utsendelsen slik det i dag skjer i misjonsseksjonene, og at man ble innvidd og utsendt til spesielle oppdrag. Men fremdeles ville mange spørsmål bli stående ubesvart.

Embetsdiakoni.

Den lutherske teologi omtaler embete i entall. I Apostlenes gjerninger leser vi at apostlene i begynnelsen hadde to oppgaver. De skulle fortelle om Jesus, og lede det diakonale arbeid. Av praktiske hensyn ble det diakonale arbeid snart overtatt av andre. Embete ble dermed delt i prest (biskop) og diakon. (Se Ap. gj. 6. 1—6.) Dette var en tjeneste-differensiering av forvaltningen av Guds ord, men embete var fremdeles ett. Diakonembete vil derfor være en oppgave innenfor det ene embete. Den spesielle diakoni blir etter denne forståelse en tjeneste som tildeles visse personer med embetets nådegaver.

Slik situasjonen i dag er i den norske kirke så er embetet ikke delt, og det er ingen som utfører den spesielle diakoni, om vi ser det hele i lys av en embetsdiakoni. De som er utdannet diakoner eller diakoniarbeidere utfører den alminnelige diakoni på linje med alle andre kristne. Diakonene er utdannet til å ta vare på den spesielle diakoni.

Samarbeidsutvalg for diakoniarbeiderorg.

I lengre tid har det vært arbeidet for et nærmere samarbeide mellom de fem diakoniarbeiderorganisasjoner i vårt land.

Lederne for diakoniinstitusjonene har i en årrekke hatt sine ledermøter som nå er innarbeidet under navnet *samaråingsmøter*. Det ligger i navnet at disse sammenkomster er konferansemøter der de forskjellige kan ta opp felles sentrale oppgaver til drøfting. Det er således ikke noen organisasjon over institusjonene.

På lærerplan innenfor de teologiske avdelinger ved de samme institusjoner er det i siste vin-

sielle diakoni uten at de til nå er gitt muligheter til å praktisere det.

Embete er knyttet til en synlig menighet, og er til for å tjene menigheten. (Se Kol. 1.24—25.) Kallet til embete bekrefte av et indre og et ytre kall, d.v.s. av sine egne kvalifikasjoner og tro, og av menigheten som kaller og sender. En diakonutdannelse er derfor ikke nok til å kunne si at man er diakon, og utfører den spesielle diakoni. Det finnes ingen mellomting mellom den spesielle og den alminnelige diakoni. Enten er man diakon eller så er man det ikke.

Embetsdiakonien skaper en mengde praktiske og følelsesmessige problemer for dem som har sett utdannelsesdiakonien som det eneste rette. Men en embetsdiakoni vil være med på å skape mer ordnede forhold i vår kirke, og gi den teologiske avklaring som vi har savnet. De praktiske problemer i forbindelse med overgangen fra utdannelsesdiakoni til embetsdiakoni er til for å overvinnes. I en overgangsperiode vil det være diakoner som utfører den alminnelige diakoni, og diakoner som utfører den spesielle diakoni. Når utdannelsestittelen blir forandret til diakonkandidat vil mye av navneforvirringen være avklart. Dessverre er nok en mengde følelser knyttet til diakontittelen, men jeg tror at vi gjennom gjensidig respekt og vilje til avklaring skal greie å komme gjennom disse vanskeligheter.

Tilslutt vil jeg definere den spesielle diakoni på følgende måte:

«Den spesielle diakoni er knyttet til embete, og blir av kirken gitt til personer som er kalt og utdannet til å bli diakoner.»

ter vært felles drøftelser av lignende karakter.

I begge disse fora har det selvfølgelig deltatt diakoniarbeidere, da forstanderinnene har deltatt i lederdrøftingene og det bl. lærerne er diakoniarbeiderutdannede. Men organisasjonsmessig har ikke diakoniarbeiderne hatt noe fora der de kunne ta opp spesielle spørsmål som berører deres arbeids- og kontaktfelter. Således har f. eks. både Diakonhjemssøstrene og Diakonforbundet av organisasjonsmessige forhold vært utenfor de drøftelsesfellesskap det her er tale om.

I lengre tid har det vært arbeidet for et nærmere samarbeide på organisasjonsplan. Diakonforbundets Hovedstyre ble av Representantskapet høsten 1972 pålagt å ta initiativet til et slikt utvalg ble dannet. Det har vært holdt to forberedende møter og den 8. september ble således utvalget konstituert.

Hva er så tanken med utvalgets arbeide?

Utvalget har selv arbeidet ut visse retningslinjer for sitt arbeide, som blir sendt ut til de respektive organisasjoner som oppnevner medlemmene og disse får anledning til å uttale seg. Av dette forslaget går det fram at det ikke er en organisasjon. Man vil dermed ha sagt det ikke er opprettet noen ny overordnet organ som skal styre eller diktere de andre organisasjoner. Dets hovedoppgave er å fremme samarbeide mellom organisasjonene m. bl. a. å ta opp interessespørsmål som er felles. Det vil enten selv ta opp eller behandle saker tilsendt fra enkeltmedlemmer og organisasjonene og fremme forslag tilbake til organisasjonene.

Jeg tror det er viktig i vår situasjon at dette utvalget har fått så løs organisasjon som det her legges opp til. Vi kommer sammen med vidt forskjellig organisasjonsbakgrunn. Og dette har vel ikke så lite preget oss i vårt arbeide. Det er ikke så lite å overvinne om samarbeidet skal bli fruktbart i tiden framover.

På den andre siden står vi i så lik situasjoner i den praktiske utforming av diakonien at vi har mer felles enn noen gang tidligere. Vi står felles i en brytning i tradisjon og nytenkning som krever at vi både er aktivt med i den debatt som foregår, og sammen vet hva vi vil ha ment og sagt.

Skal samarbeidsutvalget få bety det vi håper må det fra organisasjonene og enkeltmedlemmene vises respekt for dette arbeidet. Det kan bare gjøres med at organisasjonene bruker utvalget til å utrede og gjennomdrøfte de samarbeidsforhold man støter på uten at man på forhånd har laget ferdigsydde meninger om løsningene.

Samarbeidsutvalget kommer i en tid da mye i tradisjonell norsk diakoni synes å bryte opp med nye meninger og avklaringer som setter diakoniarbeiderne på prøve.

Forts. side 219.